

תסמונת המסכנות

תאריך: 17/10/2017

טז ואמרתני אני טובה חכמה מגבורה וחכמת המספן בזויה ודבריו אינם נשמעים:

2. עין איה / ברכות א / פרק חמישי-אין עומדין / צד. ברכות לג/א

וכל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו כו'. יסוד הרחמים יצר השם ית' בנפשות, מפני שהוא שלימות בנפש, כענין צדקה שמצלת מדינה של גיהנומי. כי השם ית' הי' יכול לפרנס את עולמו בלי צורך לרחמי בני אדם, אלא שמדת הרחמים היא השלימות. אמנם מי שאין בו דעה להעריך ערך הרחמים, כשמרחמים עליו אינו פונה להשכיל צד השלימות שיש ברחמים, אלא יחשוב שכן היא המדה שלא לחוש על מדת המשפט ככל, ונמצא שע"י מה שמרחמים עליו יותר משורת הדין משרישים בו נטי' להפקר, וחסרון נראה ממדת המשפט שהוא עמוזו של עולם. אמנם מי שיש בו דעה, גם כשמרחמים עליו יודע הוא ומכיר שמדת הדין היא יותר ראויה להנהגה תמידית, ושראויו לו להשתדל שיהי' ראוי לכל טוב מצד מדת הדין ולא מצד מדת הרחמים, ע"י יוסיף אומץ בדרכי הטוב והיושר ולא יסמוך על מדת הרחמים יותר מדאי. כענין דחז"ל ע"פ "אל תאמינו ברע", אם יאמר לך יצה"ר חטא והקב"ה מוחל לך אל תאמן לו. כי קיומו של עולם ושלימותו הוא רק ההכשר לזכות ע"פ עמל כל אחד כמדת הדין, ובעל הדעה ישקול בצדק מדת הרחמים כמה תוכל להיות גוזרת, אבל לא יסמוך עלי' מהכרתו את השלימות האמתית.

3. עניני תפילה ע"ר א עמוד כה

אמר ר' חמא בר חנינא אם רואה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל, שנאמר: קוה אל ד' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ד'. לעומת תכליתה של התפלה, והשגת המבוקש שבאה על ידה, לגדל כחות הנפש בציורי קדושה ושלמות ולהוציא שלמותה אל הפעל, דרכי הציורים האלה רבים ורחבים, ומסתעפים לפרטים רבים שאין להם קץ, וצור העולמים לפניו נגלו כל תעלומות, איזה ציור רוחני מיוחד ראוי וחסר לכל נפש פרטית שתשתלם בו, שלפי צורך השתלמות זו מקביל בסדר חכמת העליונה, מצב החסרון המזדמן המצריך את התפלה.

3א. עין איה ברכות ב עמוד 322

ותכלית התפילה ופעולתה הלא נועדה להיות מסייעת להשלמת האדם ושכלול רוחו, ע"כ מראש מקדם הוכן ע"פ חכמת העליונה, הנותנת כל דבר בעתו, גם אלו המקרים שבאים במצבו של אדם שבהם יתעורר אל התפילה. ואותה ההתרוממות המוסרית שיקנה ע"י התפילה תתאים אל התכלית הכללית שע"פ זה האופן יהי' נכון אותו החפץ הפרטי להועיל לפי האופן הרצוי.

4. ליקוטי מוהר"ן מהדורא קמא סימן סה אות ג (המשך)

אך עקר הצער שיש לאדם מהיסורין שעוברים עליו, חס ושלום, הוא רק מחמת שלוש חנין מהאדם הדעת, עד שאין יכול להסתכל על התכלית, שהוא כולו טוב, ואז מרגיש צער וכאב היסורין. כי כשיש לו דעת, ומסתכל על התכלית, אינו מרגיש כלל הצער של היסורין כנ"ל...

עע

2. ברכות ה, א

תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל וכולן לא נתן אלא על ידי יסורין אלו הן תורה וארץ ישראל והעולם הבא.

2ב. אוה"ק ב תקע

חביבים הם היסורים הרוחניים, שכל עובד אמת, שכל עובד אמת באהבה גמורה, סובל על ידי השאיפה הקדושה הטהורה והנאצלת הזאת, אבל דוקא היסורים הללו הם הממריקים את הנשמה, ומביאים אותה, ועל ידה את העולם כולו, לידי האושר המרומם, לידי שאיבת רוח הקודש, לידי הגלותה של השכינה העליונה, ולידי הדבקות האמתית באור חיי כל החיים. ואתם הדבקים בדי' אלהיכם חיים כולכם היום.

3. מאמרי רא"ה 45 (לשני בתי ישראל)

... לא צדקו אותם החושבים שבדבר שפתים ובהסכמה בעלמא הננו יכולים להבליע בפעם אחת את כל שנויי הסגנונים שבחיי הקדש אשר לעמנו, שרושםם היותר גדול הוא נכר למאד באלה שני הבתים הגדולים והיסודיים בישראל: האשכנזים והספרדים. לא רק מניעות טכניות. דיניות יש כאן. עולמות מלאי חיים מלאי הוד קדש יש כאן, שבטשטושה של צורה אחת מאלה הצורות החטיביות הננו מאבדים הון גדול שאי אפשר לנו להסיח את דעתנו מערכו הגדול... יכולים אנו לבוא להרשים במדה ידועה את התכונות האופיות המיוחדות של שני בתינו הגדולים הללו, של אחינו הספרדים והאשכנזים.

ולפי התרבותה של החשפעה ההדדית אשר תבוא מהחפץ התמידי שיתגבר בנו לחזור כל אחד ברוחו בעומק, ולהתבונן עד מקום שהיד מגעת בהרוח השונה ממנו, למען יתמלא על ידו את החסר לו, כדי לבנות את בנין האומה במלואו וכדי שישתלם ע"י רוח האומה בכללה, עד שהספרדיות והאשכנזיות תשפיע זו על זו השפעה חיה ומלאה, ובהמשך הזמן ישתוו הכשרונות המפורדים הללו... ומתוך שמירת הצביון המיוחד והתעמקות הסגולות המפורטות, יצא התוכן הלאומי השלם, כלול בהדרו שישוב להיות לכת פועל בעושר גדול על כל דרכי החיים הכלליים, אשר על ידו יבנה ישראל, להיות לגוי אחד בארץ באור קדוש ישראל וגואלו.